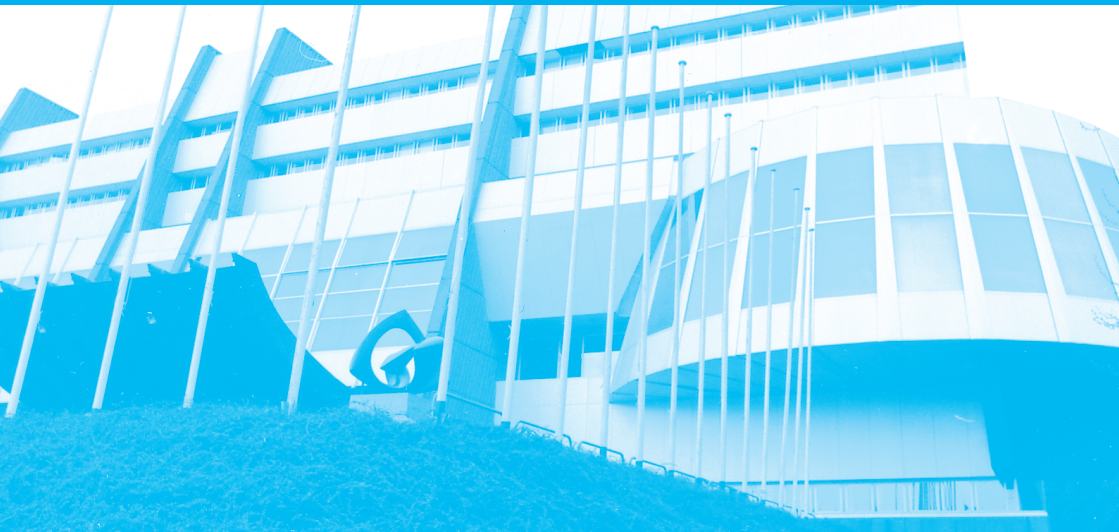

JAUNATNES DARBS

Legal instruments

Ieteikumi CM/Rec(2017)4

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

JAUNATNES DARBS

Ieteikums CM/Rec(2017)4
pieņēmusi Ministru komiteja
Eiropas Padomes
2017. gada 31. maijā

Reproduction of the texts in this publication is authorised provided the full title and the source, namely the Council of Europe, are cited. If they are intended to be used for commercial purposes or translated into one of the non-official languages of the Council of Europe, please contact publishing@coe.int.

Cover design and layout:
Documents and Publications
Production Department
(SPDP), Council of Europe

Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
<http://book.coe.int>

© Council of Europe,
October 2017
Printed at the Council of Europe

Saturs

IETEIKUMS CM/REC(2017)4	5
Pielikums Ministru komitejas ieteikumiem CM/Rec(2017)4	8

Ieteikums CM/Rec(2017)4

Ministru komitejas dalībvalstīm par darbu ar jaunatni

*(Pieņemts Ministru komitejas 2017. gada 31.
maijā Ministru vietnieku 1287. sanāksmē)*

Ministru komiteja saskaņā ar Eiropas Padomes Statūtu 15. panta *b*) punktu, ņemot vērā, ka Eiropas Padomes mērķis ir panākt lielāku tās locekļu vienotību, cita starpā veicinot jaunatnes politiku, kas balstīta uz kopīgiem principiem;

ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju (pieņemta 1950. gadā, ETS Nr. 5, vēlāk grozīta un papildināta), ko piemēro un interpretē Eiropas Cilvēktiesību tiesa, un Eiropas Sociālo hartu (kuru pieņēma 1961. gadā, ETS Nr. 35, un pārskatīja 1996. gadā, ETS Nr. 163, un vēlāk grozīja un papildināja), ko piemēro un interpretē Eiropas Sociālo tiesību komiteja;

ņemot vērā Ministru komitejas rezolūciju CM/Res(2008)23 par Eiropas Padomes jaunatnes politiku;

atgādinot par spēkā esošo principu, kas izklāstīti attiecīgajos Ministru komitejas ieteikumos, piemērojamību dalībvalstīs, jo īpaši:

leteikums Rec(2003)8 par neformālas izglītības/mācību jauniešiem veicināšanu un atzišanu; leteikums Rec(2004)13 par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālā dzīvē; leteikums Rec(2006)1 par valstu jaunatnes padomju lomu jaunatnes politikas izstrādē; leteikums CM/Rec(2007)13 par integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai izglītībā; leteikums CM/Rec(2010)7 par Eiropas Padomes Hartu par izglītību demokrātiskai pilsonībai un cilvēktiesību izglītību; leteikums CM/Rec(2010)8 par jaunatnes informēšanu; leteikums CM/Rec(2012)2 par bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam līdzdalību; leteikums CM/Rec(2012)13 par kvalitatīvas izglītības nodrošināšanu; leteikums CM/Rec(2015)3 par jauniešu no nelabvēlīgiem rajoniem piekļuvi sociālām tiesībām; leteikums CM/Rec(2016)7 par jauniešu piekļuvi tiesībām;

ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu tiesību konvenciju;

ņemot vērā Parlamentārās asamblejas leteikumus Nr. 1437/2000 par neformālo izglītību; Nr. 1978/2011 "Ceļā uz Eiropas pamatkonvenciju par jaunatnes tiesībām"; Nr. 2015/2013 par jauniešu piekļuvi pamattiesībām; un tās Rezolūciju Nr. 1885/2012 "Upurētā jaunā paaudze: finanšu krīzes sociālās, ekonomiskās un politiskās sekas", kā arī Ministru komitejas atbildes uz šiem ieteikumiem;

ņemot vērā Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa Rezolūciju Nr. 386/2015 "Likvidējot jauniešu līdzdalībai liktos šķēršļus: lingua franca pieņemšana vietējām un reģionālajām pašvaldībām un jauniešiem" un tā leteikumu Nr. 128/2003 par pārskatīto Eiropas Hartu par jauniešu līdzdalību vietējā un reģionālajā dzīvē, kā arī Ministru komitejas atbildi uz šo ieteikumu;

ņemot vērā deklarāciju un rīcības plānu, kas pieņemts Eiropas Padomes valstu un valdību vadītāju trešajā augstākā līmeņa sanāksmē (Varšava, 2005. gada 16.–17. maijs) un kurā noteikts, ka Eiropas Padome turpinās attīstīt savu unikālo nostāju jaunatnes jomā;

pārliecībā, ka:

- Eiropas identitātes ilgtspēja un Eiropas Padomes pamatvērtības (cilvēktiesības, tiesiskums un demokrātija) ir atkarīgas no jauniešu radošuma, prasmēm, sociālajām saistībām un ieguldījuma, kā arī no viņu ticības nākotnei;
- valdības politikai būtu jāpalīdz jauniešiem pilnībā īstenot savu autonomo sabiedrības locekļu potenciālu, ļaujot viņiem izstrādāt dzīves plānus un īstenot savu demokrātisko pilsoniskumu;
- darbs ar jaunatni sniedz nozīmīgu ieguldījumu aktīvā pilsoniskumā, sniedzot iespējas apgūt zināšanas, prasmes un attieksmi pilsoņu līdzdalības un sociālās darbības jomā;

atzīstot sarežģījumus un problēmas, kas saistītas ar pāreju no bērnības uz pilngadību un autonomiju, kā arī ar jauniešu iespēju samazināšanos bezdarba, nabadzības, diskriminācijas un sociālās atstumtības palielināšanās dēļ;

apzinoties ekonomiskās krīzes ietekmi uz darbu ar jaunatni nodrošināšanu dažās dalībvalstīs;

atzīstot darbu, ko Eiropas Padomes jaunatnes nozare veikusi, lai atbalstītu jaunatnes politiku, kas veicina cilvēktiesības, sociālo integrāciju, starpkultūru dialogu, dzimumu līdztiesību un jauniešu aktīvu līdzdalību, jo īpaši izmantojot Eiropas Jaunatnes centrus, Eiropas Jaunatnes fondu, starpvaldību sadarbību

un kopīgi pārvaldītas likumīgas struktūras, kā arī partnerību starp Eiropas Savienību un Eiropas Padomi jaunatnes jomā;

atzīstot, cik svarīgi ir panākt vienotību un sinerģiju ar visu attiecīgo ieinteresēto personu, tostarp ar Eiropas Savienības, centieniem darbā ar jaunatni;

atzīstot visu dalībvalstu jaunatnes darbinieku pozitīvo ieguldījumu, dodot jauniešiem iespēju un iesaistot viņus iekļaujošas, demokrātiskas un miermīlīgas sabiedrības veidošanā;

pamatojoties uz 2015. gada Otrās Eiropas Jaunatnes darba konvencijas deklarāciju "Būtiskas pārmaiņas" ("Making a world of difference"), kuras mērķis bija izveidot Eiropas darba programmu darbam ar jaunatni,

iesaka dalībvalstu valdībām savas kompetences ietvaros atjaunot atbalstu darbam ar jaunatni:

1. Nodrošinot, ka kvalitatīva darba ar jaunatni izveidi vai turpmāku attīstību aizsargā un proaktīvi atbalsta attiecīgi vietējās, reģionālās vai valsts jaunatnes politikas ietvaros. Ņemot vērā darba ar jaunatni daudzveidību dalībvalstīs, īpaša uzmanība būtu jāpievērš stratēģiju, pamatnostādņu, tiesību aktu, ilgtspējīgu struktūru un resursu izveidei, efektīvai koordinācijai ar citām nozarēm, kā arī saistītai politikai, kas veicina visu jauniešu vienlīdzīgu piekļuvi darbam ar jaunatni. Jaunatnes darbinieki un jaunieši aktīvi jāiesaista visos plānotajos īstenošanas pasākumos;

2. Izveidojot saskaņotu un elastīgu kompetencēs balstītu sistēmu algotu un brīvprātīgu jaunatnes darbinieku izglītībai un apmācībai, kurā ņemta vērā pastāvošā prakse, jaunās tendences un jomas, kā arī darba ar jaunatni daudzveidība. Šīs sistēmas izstrādē būtu jāiesaista ieinteresētās personas, tostarp jaunatnes darbinieki un jaunieši;

3. Ņemot vērā šā ieteikuma pielikumā ierosinātos pasākumus un principus un mudinot tos, kas strādā ar jaunatni, darīt to pašu;

4. Atbalstot Eiropas Padomes jaunatnes nozares iniciatīvu izveidot attiecīgo ieinteresēto personu īpašu augsta līmeņa darba grupu darbam ar jaunatni Eiropā, kas var izstrādāt vidēja termiņa stratēģiju uz zināšanām balstītai Eiropas darba ar jaunatni attīstībai, lai:

- uzlabotu darba ar jaunatni zināšanu un resursu koordināciju un pieejamību Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmenī;
- turpinātu sekmēt darba ar jaunatni prakses apmaiņu, savstarpēju mācīšanos un ilgtspējīgu tīklu un partnerību izveidi;

- veicinātu sadarbību jaunatnes nozarē un starp nozarēm un pieredžu jomām, kur notiek darbs ar jaunatni, lai stiprinātu saikni, jo īpaši starp formālo izglītību un darbu ar jaunatni, kā arī starp valsts iestādēm, privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību;
- stiprinātu dialogu starp darbu ar jaunatni, jaunatnes politiku un pētniecību jaunatnes jomā;
- stiprinātu darbu ar jaunatni spējas reaģēt uz pārmaiņām un tendencēm mūsu sabiedrībā un jaunajiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras jaunieši;
- apzinātu algotiem un brīvprātīgiem jaunatnes darbiniekiem paredzēto esošo izglītību un apmācības (piemēram, arodapmācību un augstākās izglītības) un esošās prasmju apstiprināšanas sistēmas;
- izstrādātu virkni palīdzības pasākumu, kas palīdzētu dalībvalstīm virzīt un īstenot šo ieteikumu;

5. veicinātu valstu un Eiropas mēroga pētījumus par dažādiem darba ar jaunatni veidiem un to vērtību, ietekmi un nopelniem;

6. atbalstītu piemērotu pārskatīšanas un novērtēšanas formu izstrādi attiecībā uz darbu ar jaunatni ietekmi un rezultātiem un pastiprinātu Eiropas Padomes darbu ar jaunatni portfeļa izplatīšanu, atzīšanu un ietekmi dalībvalstīs;

7. popularizētu Eiropas Padomes kvalitātes zīmi jauniešu centriem kā labas prakses piemēru;

Tā arī iesaka dalībvalstu valdībām:

- nodrošināt, ka šo ieteikumu, tostarp tā pielikumu, iztulko un izplata (pieejamos formātos) attiecīgajām iestādēm un ieinteresētajām personām, lai palielinātu informētību par kvalitatīva darba ar jaunatni turpmāku attīstību un stiprinātu apņemšanos to darīt;
- izskatīt Ministru komitejā šī ieteikuma izpildi piecus gadus pēc tā pieņemšanas.

Pielikums Ministru komitejas ieteikumiem CM/Rec(2017)4)

A. Ieteikuma darbības joma un mērķi un darba ar jaunatni definīcija un darbības joma

Šis ieteikums attiecas uz darbu ar jaunatni visās tā formās. Tā mērķis ir mudināt dalībvalstis attīstīt savu darbu ar jaunatni politiku un praksi savas kompetences ietvaros, un tas aicina dalībvalstis pieņemt virkni pasākumu, kas nostiprinās

nepieciešamo atbalstu darbam ar jaunatni vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī.

Vecuma grupai, kas gūst labumu no darba ar jaunatni, būtu jāatspoguļo katras dalībvalsts konstitucionālais regulējums un esošā prakse.

Darbs ar jaunatni ir plašs termins, kurā ietvertas dažādas sociālas, ar kultūru, izglītību, vidi un/vai politiku saistītas darbības, kuras veic jaunieši, ar jauniešiem vai kuras tiem paredzētas gan grupās, gan individuāli. Darbu ar jaunatni veic algoti un brīvprātīgi jaunatnes darbinieki, un tā pamatā ir neformālās un ikdienējās mācīšanās procesi, kas vērsti uz jauniešiem un brīvprātīgu līdzdalību. Darbs ar jaunatni būtībā ir sociāla prakse, strādājot ar jauniešiem un sabiedrību, kurā viņi dzīvo, veicinot jauniešu aktīvu līdzdalību un iekļaušanos viņu kopienās un lēmumu pieņemšanā.

Neskatoties uz atšķirīgām tradīcijām un definīcijām, pastāv vienota izpratne, ka darba ar jaunatni primārā funkcija ir motivēt un atbalstīt jauniešus atrast un īstenot konstruktīvus dzīves ceļus, tādējādi sekmējot viņu personisko un sociālo attīstību, kā arī sabiedrības attīstību kopumā.

Darbs ar jaunatni to sasniedz, dodot jauniešiem iespēju un iesaistot viņus tādu iniciatīvu un pasākumu aktīvā veidošanā, sagatavošanā, īstenošanā un novērtēšanā, kas atspoguļo viņu vajadzības, intereses, idejas un pieredzi. Izmantojot šo neformālās un ikdienējās mācīšanās procesu, jaunieši iegūst zināšanas, prasmes, vērtības un attieksmi, kas viņiem nepieciešama, lai ar pārliecību virzītos uz priekšu.

Lai veicinātu šos rezultātus, darbam ar jaunatni būtu jārada labvēlīga vide, kas ir aktīvi iekļaujoša un sociāli saistoša, radoša un droša, jautra un nopietna, rotaļīga un plānota. Tai būtu jābūt atklātai un elastīgai, un vienlaikus tai vajadzētu veicināt dialogu jauniešu un pārējās sabiedrības starpā. Tai būtu jākoncentrējas uz jauniešiem un jārada telpas asociācijām un tiltiem, kas atbalstītu pāreju uz pilngadību un autonomiju.

Ir zināms, ka darbs ar jaunatni bieži vien partnerībā un sadarbībā ar citām nozarēm sniedz plašu pozitīvu rezultātu klāstu indivīdiem, viņu kopienām un sabiedrībai kopumā. Piemēram:

- tas izraisa kritiskas pārdomas, inovācijas un pārmaiņas vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī;
- tas veicina jauniešu labklājību, uzlabo piederības sajūtu un stiprina viņu spēju izdarīt labvēlīgu izvēli;

- tas atbalsta pozitīvas un mērķtiecīgas pārmaiņas personīgajā, pilsoniskajā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē, ļaujot attīstīt kompetences, kas veicina mūžizglītību, aktīvu pilsoniskumu un līdzdalību darba tirgū;
- tas veicina dažādu prasmju attīstību, piemēram, radošumu, kritisko domāšanu, konfliktu pārvaldību, digitālo un informācijas pratību un vadību;
- tas veicina daudzveidību un sekmē vienlīdzību, ilgtspējīgu attīstību, starpkultūru izpratni, sociālo kohēziju, pilsonisko līdzdalību, demokrātisko pilsoniskumu un cilvēktiesību vērtību ievērošanu;
- tas stiprina jauniešu izturētspēju un līdz ar to arī spēju pretoties negatīvajām ietekmēm un uzvedībai.

Šie pozitīvie rezultāti, ņemot vērā pašreizējās problēmas Eiropā un nesamērīgi negatīvo ietekmi uz jauniešiem, uzsver to, cik svarīgi dalībvalstīm ir nodrošināt kvalitatīva darba ar jaunatni pieejamību visiem jauniešiem. Risks, kas saistīts ar šādu darbību neveikšanu, var būt ievērojams.

Jaunieši ir galvenais sociālas un taisnīgas Eiropas veidošanas resurss. Ja sabiedrības ļaus pašreizējiem grūtajiem apstākļiem radīt vilušos un atsvešinātu “zudušo jauniešu paudzi”, tās var būt pakļautas augstam stabilitātes un sociālās kohēzijas apdraudējuma riskam. Pienācīgs atbalsts jauniešiem mūsdienās, tostarp nodrošinot kvalitatīvu darbu ar jaunatni, ir svarīgs ieguldījums, kas Eiropai jāveic savas tagadnes un nākotnes vārdā. To nedarot, zūd iespēja stiprināt mūsdienu pilsonisko sabiedrību, tiek apdraudēta sociālā kohēzija, un mazinās iespējas efektīvi risināt dažas no mūsu laika galvenajām problēmām, piemēram, migrāciju, bezdarbu, sociālo atstumtību un vardarbīgu ekstrēmismu.

B. Principi

Ieteikuma pamatā ir esošās darba ar jaunatni vērtības, principi un ieguvumi, kā īpaši izcelts iepriekš tekstā minētajos dokumentos. Darba ar jaunatni izstrādes un īstenošanas pamatā ir brīvprātīgas un aktīvas līdzdalības, piekļuves vienlīdzības, atklātības un elastības principi. Tam jābūt balstītam uz tiesībām, iekļaujošam un centrētam uz jauniešiem, viņu vajadzībām un spējām.

Līdzdalība ir viens no galvenajiem principiem darbā ar jaunatni, tādēļ jaunieši, jaunatnes darbinieki, jaunatne un citas organizācijas, kas nodrošina darbu ar jaunatni, tiek atzītas par aktīviem partneriem darba ar jaunatni politikas un prakses izstrādē, īstenošanā un novērtēšanā.

Virzot ieteikumus un turpmākos pasākumus, dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt visu šo ieinteresēto personu aktīvu līdzdalību.

C. Pasākumi

Izstrādājot politiku, kas nodrošina un proaktīvi atbalsta darbu ar jaunatni izveidi un turpmāku attīstību visos līmeņos, dalībvalstis tiek aicinātas:

- i. inodrošināt labvēlīgu vidi un apstākļus gan pārbaudītai, gan inovatīvai darba ar jaunatni praksei (tostarp, piemēram, ilgtspējīgas struktūras un resursus), jo īpaši vietējā līmenī, vienlaikus atzīstot, ka darbs ar jaunatni gūst labumu no iespējām un sadarbības reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī;
- ii. stiprināt darbu ar jaunatni lomu un pozīciju, lai veicinātu starpnozaru sadarbību starp darbu ar jaunatni neatkarīgi no tā, vai to nodrošina valsts iestādes, privātais sektors vai pilsoniskā sabiedrība, un citām nozarēm, tostarp, piemēram: sociālo aprūpi, veselības aprūpi, sportu, kultūru, formālo izglītību, nodarbinātības dienestiem un krimināltiesībām;
- iii. veicināt un atbalstīt koordināciju starp vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmeņa darbu ar jaunatni, tādējādi sekmējot tīklu veidošanu, sadarbību, savstarpēju mācīšanos un apmaiņu;
- iv. veicināt to vērtību, attieksmes, prasmju, zināšanu un kritiskās izpratnes atzīšanu, kas attīstītas darbā ar jaunatni, gan līdzdarbojoties, gan nodrošinot to;
- v. veicināt vienlīdzīgu piekļuvi darbam ar jaunatni;
- vi. veicināt darbu ar jaunatni nozīmi:
 - informējot jauniešus par viņu tiesībām un par iespējām un pakalpojumiem, kas viņiem pieejami;
 - stiprinot visu jauniešu, jo īpaši apdraudēto un atstumto jauniešu, aktīvu pilsoniskumu, līdzdalību un sociālo iekļaušanu;
 - paplašinot starpkultūru kompetences, Eiropas identitāti un starptautisko izpratni jauniešu vidū;
 - mudinot jauniešus veicināt ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanu savas dzīves vidē;
 - risinot un novēršot diskrimināciju, neiecietību un sociālo atstumtību;
 - veicinot neformālo un ikdienējo mācīšanos;
- vii. ievērot jaunatnes organizāciju un citu nevalstisko organizāciju (NVO), kas veic darbu ar jaunatni, brīvību un autonomiju;

viii. veicināt uz zināšanām balstītu darbu ar jaunatni, kas var reaģēt uz pārmaiņām un tendencēm mūsu sabiedrībā un jaunām problēmām, ar kurām saskaras jaunieši;

ix. veicināt pētniecības, novērtēšanas un nepārtrauktas pēcpārbaudes izmantošanu, izstrādājot uz zināšanām balstītu, kvalitatīvu darbu ar jaunatni, nodrošinot mehānismu ieviešanu tā rezultātu un ietekmes novērtēšanai.

Izveidojot saskaņotu un elastīgu uz kompetencēm balstītu sistēmu algotu un brīvprātīgu jaunatnes darbinieku izglītībai un apmācībai, dalībvalstis tiek aicinātas:

- i. sadarboties ar darba ar jaunatni pakalpojumu sniedzējiem un citām ieinteresētajām personām, lai izstrādātu pamatprasmju, kas būtu sagaidāmas no jaunatnes darbiniekiem, kopumu (piemēram, vērtības, attieksmi, prasmes, zināšanas un kritisko izpratni);
- ii. izveidot sistēmas, stratēģijas, programmas un ceļus jaunatnes darbinieku izglītībai, apmācībai, spēju veidošanai un profesionālai attīstībai, pamatojoties uz saskaņoto pamatprasmju kopumu;
- iii. izveidot jaunus vai turpināt attīstīt esošos mehānismus prasmju, kuras ar savu praksi apgūst algotie un brīvprātīgie jaunatnes darbinieki, dokumentēšanai, apstiprināšanai, sertificēšanai un atzīšanai;
- iv. sniegt lielāku atbalstu pašreizējo un turpmāko Eiropas sistēmu un programmu īstenošanai attiecībā uz neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanu.

Šis ieteikums attiecas uz darbu ar jaunatni visās tā dažādība. Tās mērķis ir mudināt dalībvalstis izstrādāt viņu darba ar jaunatni politiku un praksi savā jomā, un aicina tās pieņemt virkni pasākumi, kas stiprinās nepieciešamo atbalstu darbs ar jaunatni vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī.

Darbs ar jaunatni ir plašs termins, kas aptver visdažādākos sociālās, kultūras, izglītības, vides un/vai politiska rakstura, kopā ar jauniešiem un attiecībā uz jauniešiem, grupās vai individuāli.

Darbu ar jaunatni veic algoti un brīvprātīgi jaunieši darbaņēmējiem, un tās pamatā ir neformālā un ikdienējā mācīšanās, procesi, kas vērsti uz jauniešiem un brīvprātību, piedalīšanās.

Darbs ar jaunatni būtībā ir sociāla prakse, darbs ar jauniešiem un sabiedrībām, kurās viņi dzīvo, veicināt jauniešu aktīvu līdzdalību un iekļaušanu savās kopienās un lēmumu pieņemšanā.

www.coe.int

Eiropas Padome ir Eiropas vadošā cilvēktiesību organizācija. Tajā apvienojušās 46 valstis, tostarp visas Eiropas Savienības dalībvalstis. Visas Eiropas Padomes dalībvalstis ir parakstījušas Eiropas Cilvēktiesību konvenciju - līgumu, kurš radīts, lai aizsargātu cilvēktiesības, demokrātiju un tiesiskumu. Eiropas Cilvēktiesību tiesa pārtrauga šīs Konvencijas īstenošanu dalībvalstīs.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE